

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ ΣΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ «Απόστολος Βαρνάβας»

● Του Κωστή Κοκκινόφτα

Ερευνητή Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

να ζήτημα, που απασχόλησε την Ορθόδοξη Εκκλησία στα νεότερα χρόνια, ήταν αυτό της στελέχωσής της με μορφωμένους και ιεροπρεπείς κληρικούς. Στην επίλυσή του συνέτεινε η ίδρυση, στα μέσα περίπου του 19ου αιώνα, των Θεολογικών Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1837, της Χάλ-

κης το 1844 και του Σταυρού Ιεροσολύμων το 1855, καθώς και της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής το 1844. Οι απόφοιτοι των Σχολών αυτών με τη θεολογική τους κατάρτιση και την πνευματική τους ενδυνάμωση στήριξαν τους κατόκους, τόσο του ελεύθερου ελληνικού κράτους, όσο και

περιοχών, όπως η Κύπρος, όπου ζούσαν υπόδουλοι Έλληνες¹. Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους Κύπριους αποφοίτους των Σχολών αυτών ήταν άγαμοι και υπηρέτησαν στις ανώτερες βαθμίδες της Εκκλησίας, ενώ το πρόβλημα της μόρφωσης του ενοριακού κλήρου παρέμενε σε εκκρεμότητα. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι στις αρχές της Αγγλοκρατίας οι μόνοι κληρικοί στην Κύπρο, οι οποίοι ήταν απόφοιτοι Θεολογικών Σχολών, ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου (1865-1900) Σωφρόνιος, ο Μητροπολίτης Κιτίου (1868-1886) Κυπριανός Οικονομίδης, ο τότε Σχολάρχης της Λαρνακας και μετέπειτα Μητροπολίτης Κυρηνείας (1880-1889) και ακολούθως Κιτίου (1889-1890) Χρύσανθος Ιωαννίδης, και ο Ιεροδιάκονος και αργότερα Μητροπολίτης Κυρηνείας (1889-1893), Κιτίου (1893-1909) και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου (1909-1916) Κύριλλος Β².

Οι κληρικοί αυτοί κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες για τη διάδοση του θείου λόγου, κυρίως με το κυριακάτικο κήρυγμα. Ήταν, όμως, λιγόστοι και τα αποτελέσματα στον τομέα της διδασκαλίας του Ευαγγελίου πενιχρά, αφού η πλειονότητα του λαού εξακολουθούσε να παραμένει ουσιαστικά απόιμαντη. Ας σημειωθεί ότι την ίδια περίοδο εστάλησαν αρκετοί νέοι, προερχόμενοι κυρίως από τον μοναστηριακό κλήρο και τα περιβάλλοντα των Μητροπόλεων, για σπουδές στις εκτός Κύπρου Θεολογικές Σχολές. Είναι ενδεικτικό το παράδειγμα της Μονής Κύκκου, όπου και οι τρεις Ηγούμενοι, οι οποίοι ανήλθαν στην ηγουμενία κατά τη διάρκεια της Αγγλοκρατίας, Γεράσιμος (1890-1911), Κλεόπας (1911-1937) και Χρυσόστομος (πρόεδρος 1937-1948 και Ηγούμενος 1948-1979), ήταν απόφοιτοι Θεολογικών Σχολών: της Χάλκης οι δύο πρώτοι και των Αθηνών ο τρίτος³. Ωστόσο, παρά την ανάδειξη αριθμού μορφωμένων άγαμων

κληρικών, η πλειονότητα του κυπριακού κλήρου στις πόλεις και στα χωριά στερείτο ευρύτερης μόρφωσης. Είναι χαρακτηριστικές οι παρατηρήσεις του Αγγλου ιερωμένου Ιωάννη Χάκκεττ, ο οποίος στο έργο του για την ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου σημείωνε ότι «πολλοί των ενοριακών κληρικών μόλις δύνανται μετά δυσκολίας και σκοντάπτοντες να πληρώσουν τα καθήκοντά των, διδαχθέντες τούτο παρά των εν υπηρεσίᾳ αρχαιοτέρων»⁴. Για τον λόγο αυτό, ο κυπριακός τύπος καλούσε κατά καιρούς με άρθρα του τη Διοικούσα Εκκλησία να εγκύψει στο σχετικό ζήτημα και να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη μόρφωση και την πνευματική καλλιέργεια του κλήρου⁵.

Στα πρώτα χρόνια της Αγγλοκρατίας, αναφέρονται δύο προσπάθειες για ίδρυση Ιερατικής Σχολής στο νησί. Η πρώτη ανάγεται στις αρχές της δεκαετίας του 1890, όταν ο νεοεκλεγείς Ηγούμενος Κύκκου Γεράσιμος έστειλε δύο νεαρούς Κυκκώτες μοναχούς για σπουδές στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, ώστε «να χρησιμεύσωσιν ως διδάσκαλοι της μελετωμένης Ιερατικής Σχολής». Η προσπάθεια αυτή, όμως, ναυάγησε, αφού αμφότεροι οι νεαροί σπουδαστές, για διάφορους λόγους, δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους⁶. Η δεύτερη ανάγεται στο έτος 1907, όταν τρεις νεαροί θεολόγοι, οι Ιεροδιάκονος Φιλάρετος Κουρίτης, Ιωάννης Παπαπορφυρίου και Χαρίλαος Παπαϊωάννου, πρότειναν με υπόμνημά τους στη μειωμένη αριθμητικά, εξαιτίας του Αρχιεποσκοπικού Ζητήματος, Ιερά Σύνοδο, τη λειτουργία Ιερατικής Σχολής στα κτήρια, που περιέβαλλαν τον ναό της Αγίας Παρασκευής στη Λευκωσία. Και η προσπάθεια αυτή, όμως, ναυάγησε, εξαιτίας της διαμάχης ανάμεσα στις δύο αντίπαλες παρατάξεις, που είχαν συσπειρωθεί γύρω από τους δύο υποψήφιους για τον αρχιεποσκοπικό θρόνο, Μητροπολίτες Κιτίου

¹ Για τη λειτουργία των Θεολογικών Σχολών Αθηνών και Χάλκης, καθώς και της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής, και τους Κύπριους αποφοίτους τους, βλ. Κωστή Κοκκινόφτα, «Ο κυπριακός κλήρος και η Θεολογική Σχολή Αθηνών (μέσα 19ου αιώνα - 1931)», στον τόμο: *Σταύρου Φωτίου (επιμ.), Στα βίματα του Αποστόλου Βαρνάβα. Χαριστήριος τόμος προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β'*, για τα τριάντα χρόνια αρχιερατικής του διακονίας, Λευκωσία 2008, σ. 279-301 (Αθηνών), σ. 287 (Χάλκης), σ. 289-290 (Ριζαρείου). Για τη Θεολογική Σχολή του Σταυρού Ιεροσολύμων και τους Κύπριους αποφοίτους της βλ. Του ίδιου, «Η Θεολογική Σχολή του Σταυρού Ιεροσολύμων και η Κύπρος», Κυπριακά Σπουδαί 71(2009)97-154.

² Για τον βίο και τη μόρφωση των κληρικών αυτών βλ. Αριστείδη Κουδουνάρη, *Βιογραφικόν Λεξικόν Κυπρίων 1800-1920*, Λευκωσία 6^ο2010, σ. 578, 272, 682-683, 279-280, αντιστοίχως.

³ Για τις σπουδές των Γερασίμου, Κλεόπατα και Χρυσοστόμου βλ. Κωστή Κοκκινόφτα, «Οι πρώτοι Κυκκώτες απόφοιτοι Σχολών του εξωτερικού», Ενατενίσεις 14(2011)108-110.

⁴ Ιωάννη Χάκκεττ, *Ιστορία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Κύπρου* κατά μετάφρασην και συμπλήρωσην Χαριλάου Ι. Παπαϊωάννου, δ. Θ., τ. Β', Πειραιάς 1927, σ. 48.

⁵ Ενδεικτικά βλ. «Γυμνάσιον - Ιερατική Σχολή - Διδασκαλείον», *Φωνή της Κύπρου*, 22/3.8.1892, 29/10.8.1892, 5/17.8.1892-«Υπέρ του Κλήρου», *Φωνή της Κύπρου*, 8/20.12.1895- Σ. Ι., «Ο κλήρος εν Κύπρω», *Νέον Έθνος*, 9/21.12.1896.

⁶ Κωστή Κοκκινόφτα, *Η Ιερά Μονή Κύκκου στον κυπριακό τύπο (1878-1899)*, Λευκωσία 1999, σ. 43-44.

Κύριλλο Παπαδόπουλο και Κυρηνείας Κύριλλο Βασιλείου, η οποία παρεμπόδιζε την ομαλή λειτουργία της Κυπριακής Εκκλησίας⁷.

Μερικά χρόνια αργότερα, αμέσως μετά την οριστική επίλυση του Αρχιεποκοπικού Ζητήματος με την αναγνώριση από τον Κυρηνείας Κύριλλο του από Κιτίου Κυρίλλου ως νέου Αρχιεποκόπου, και την εκλογή των Ιάκωβου Αντζουλάτου και Μελέτιου Μεταξάκη στους μητροπολιτικούς θρόνους Πάφου και Κίτιου, αντιστοίχως, η νεοσυσταθείσα Ιερά Σύνοδος επιλήφθηκε, σε μια από τις πρώτες συνεδρίες της, τον Μάρτιο του 1910, του θέματος της εκπαίδευσης του κλήρου. Αποφασίστηκε τότε να ιδρυθεί Ιερατική Σχολή στην Αγία Παρασκευή Στροβόλου, όπως είχαν προτείνει οι τρεις νεαροί θεολόγοι, το 1907. Το όλο εγχείρημα, όμως, εξαιτίας διαφόρων λόγων, που σχετίζονταν με την ακαταλληλότητα του προτεινόμενου χώρου, οδηγείτο σε αδιέξοδο.

Οπότε ο δυναμικός Μητροπολίτης Κίτιου (1910-1918) Μελέτιος Μεταξάκης προχώρησε, στις 3 Οκτωβρίου του 1910, στην εγγραφή μαθητών και στην έναρξη λειτουργίας Ιεροδιδασκαλείου στη Μονή του Αγίου Γεωργίου του Κοντού, θέτοντας ως κύριο στόχο τη στελέχωση των κοινοτήτων με μορφωμένους ιερείς, οι οποίοι θα μπορούσαν να εργάζονται και ως δάσκαλοι. Ωστόσο, προς μεγάλη απογοήτευση, τόσο του ίδιου, όσο και του διαδόχου του στον μητροπολιτικό θρόνο Κίτιου (1918-1937) Νικοδήμου Μυλωνά, πολύ λίγοι από τους αποφοίτους του τελικά ιερώθηκαν. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται ο Ηγούμενος της Μονής Τροοδιτίσσης (1942-1968) Παγκράτιος, ο Αρχιμανδρίτης στη Λάρνακα Ανθιμός Αναστασίου (1914-1989), ο Οικονόμος Σολομών Παναγίδης (1893-1964), ο παπα - Σταύρος Παπαγάθαγγέλου (1911-2001) και μερικοί άλλοι, αφού οι

περισσότεροι προτίμησαν να εργοδοτηθούν στον διδασκαλικό τομέα. Το Ιεροδιδασκαλείο έκλεισε οριστικά το 1932, όταν η αποκιακή Κυβέρνηση απέσυρε την αναγνώριση του διπλώματός του και τερμάτισε την οικονομική στήριξη της, με το δικαιολογητικό ότι δεν προσέφερε κατάλληλο πρόγραμμα διδασκαλίας. Στο μεταξύ, είχαν προηγηθεί τα γεγονότα του Οκτωβρίου του 1931, που άφησαν ακέφαλη την Κυπριακή Εκκλησία και την οδήγησαν σε διοικητική αποσύνθεση, με αποτέλεσμα η οποία υποστήριξε για τη συνέχιση της λειτουργίας του να είναι αδύνατη⁸.

Παρά τη λειτουργία του Ιεροδιδασκαλείου, την περίοδο αυτή η πλειονότητα των ιερέων των πόλεων και των χωριών του νησιού εξακολουθούσε να έχει περιορισμένες γνώσεις και ελάχιστη έως ανύπαρκτη θεολογική κατάρτιση. Οι δε αρνητικές επιπτώσεις στην πνευματικότητα του λαού από το γεγονός της στελέχωσης της Εκκλησίας με ιερείς, οι οποίοι ουσιαστικά αδυνατούσαν να ανταποκριθούν στην αποστολή τους, ήταν περισσότερο από ορατές.

Γι' αυτό, όταν, το 1948, καταρτίστηκε Ιερά Σύνοδος από τους νεοεκλεγέντες Αρχιερείς Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Β' (1947-1950), Πάφου Κλεόπα (1948-1951), Κίτιου Μακάριο (1948-1950) και Κυρηνείας Κυπριανό (1948-1973), ύστερα από την άρση των καταπεστικών μέτρων, που επιβλήθηκαν από την αποκιακή Κυβέρνηση, λόγω του Κινήματος των Οκτωβριανών, το ζήτημα της μόρφωσης του κλήρου τέθηκε σε προτεραιότητα. Στην πρώτη δε συνεδρία των μελών της Συνόδου, στις 24 Ιουνίου 1948, συζητήθηκε, ανάμεσα σε άλλα, και η ίδρυση Ιερατικής Σχολής αποκλειστικά για υποψήφιους ιερείς, ώστε να αποφευχθεί το προηγούμενο παρά-

⁷ Για την προσπάθεια αυτή γίνεται εκτενής αναφορά στον τύπο της εποχής. Ενδεικτικά βλ. «Ιδρυση Ιερατικής Σχολής εν Λευκωσίᾳ», Ελευθερία, 17/30.3.1907· «Ιερατική Σχολή», Φωνή της Κύπρου, 17/30.3.1907· «Ιερατική Σχολή», Ένωσις, 24/6.4.1907· Κλήμη Φαρίδη, «Παφλάσματα», Αγών, 17.11.1907, 24.11.1907.

⁸ Για το Ιεροδιδασκαλείο, τη λειτουργία και τους αποφοίτους του βλ. Κωστή Κοκκινόφτα, «Το Παγκύπριο Ιεροδιδασκαλείο», Επιστημονική Επετηρίς Κυπριακής Εταιρείας Ιστορικών Σπουδών 9(2010)105-144.

δειγμα του Παγκυπρίου Ιεροδιδασκαλείου⁹.

Ακολούθως, σε μεταγενέστερη συνεδρία, στις 16 Μαρτίου 1949, αποφασίστηκε να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1949-1950 Ιερατική Σχολή με διετή κύκλο σπουδών και με την ονομασία «Απόστολος Βαρνάβας», προς τιμή του ομώνυμου ιδρυτή και προστάτη της Κυπριακής Εκκλησίας¹⁰.

Στην ίδια συνεδρία παρέστη και ο Ηγούμενος της Μονής Κύκκου Χρυσόστομος, ο οποίος ανακοίνωσε στα μέλη της Συνόδου την απόφαση της Αδελφότητας της ιστορικής Μονής να αναλάβει τη δαπάνη, μέχρις ύψους είκοσι χιλιάδων λιρών, πουσ εξαιρετικά μεγάλο για την εποχή, για την ανέγερση και τον εξοπλισμό του κτηρίου της Σχολής, σε γη της Μονής, κοντά στο Μετόχιο «Άγιος

⁹ «Πρώτη συνεδρία της ανασυγκροτηθείσης Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας Κύπρου», Απόστολος Βαρνάβας 9(1948)112.

¹⁰ Η επιλογή του ονόματος της Σχολής οφείλεται στον τότε Μητροπολίτη Κίτιου και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Κύπρου (1950-1977) Μακάριο Γ'. Βλ. Αρχείο Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, Κώδιξ Πρακτικών Ιεράς Συνόδου από Οκτώβριον 1947, σ. 189-191.

¹¹ «Ιερά Σύνοδος. Ανακοινωθέν», Απόστολος Βαρνάβας 10(1949)88.

¹² «Η κατάθεση του θεμέλιου λίθου της Ιερατικής Σχολής», Απόστολος Βαρνάβας 10(1949)245-246.

¹³ «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 11(1950)38.

¹⁴ «Γεγονότα και σκέψεις», Απόστολος Βαρνάβας 10(1949)263-264.

Προκόπιος». Στη σχετική ανακοίνωση η Ιερά Σύνοδος «επήνεσε την γενναίαν απόφασιν της Ιεράς Μονής και εξέφρασε θερμάς ευχαριστίας», αφού συνέβαλε με τη σημαντική χορηγία της, ώστε να ξεπεραστούν οι οικονομικές δυσκολίες, που υπήρχε ενδεχόμενο να συνέτειναν στην καθυστέρηση της ίδρυσης της Σχολής¹¹.

Στις αμέσως επόμενες συνεδρίες της, η Ιερά Σύνοδος διόρισε την επιτροπή για τη σύνταξη του Κανονισμού λειτουργίας, και επεξεργάστηκε τις υπόλοιπες λεπτομέρειες, που αφορούσαν τα σχετικά με την ίδρυση της Σχολής. Τελικά, στις 11 Ιουλίου 1949, πραγματοποιήθηκε η κατάθεση του θεμέλιου λίθου από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Β' στην παρουσία πολλών επισήμων και πλήθους κόσμου. Στον λόγο του κατά την τελετή, ο τότε Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνος (1948-1959) και μετέπειτα Μητροπολίτης Πάφου (1959-1973) Γεννάδιος, τόνισε την ευγνωμοσύνη της Κυπριακής Εκκλησίας προς «το Ηγουμενούσμβούλιο και την Αδελφότητα της σεπτής και ιστορικής Μονής του Κύκκου, διά την γενναίαν ταύτην δωρεάν των προς την μητέρα Εκκλησία»¹². Τα έργα ανέγερσης του οικήματος και διαμόρφωσης των διαφόρων χώρων προχώρησαν με γρήγορους ρυθμούς, και στις αρχές του 1950 η Σχολή ήταν έτοιμη για την υποδοχή των πρώτων μαθητών της. Η έναρξη των εργασιών της πραγματοποιήθηκε στις 11 Ιανουαρίου 1950, με αγιασμό, που τέλεσε ο Ηγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, παρόντων και των πρώτων δεκαέξι μαθητών¹³. Είχε πλέον τροχιοδρομηθεί η οριστική επίλυση ενός χρόνιου προβλήματος, που απασχολούσε την Κυπριακή Εκκλησία από τα μέσα του 19ου αιώνα. Όπως χαρακτηριστικά σημειωνόταν, η υπό ίδρυση Ιερατική Σχολή ανεμένετο ότι στο εγγύς μέλλον «θα έδιδε εις την Εκκλησίαν μορφωμένους κληρικούς, οι οποίοι θα εργάζοντο προς διαφωτίσιν και στήριξιν του λαού εν τη πίστει και προς ηθικήν ανάπλασιν της κοινωνίας»¹⁴.

Πρώτος διευθυντής της Σχολής ορίστηκε ο Μικρασιάτης Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Χα-

ραλάμπους, μετέπειτα Μητροπολίτης Λήμνου (1951-1959) και ακολούθως Τρίκκης και Σταγών (1959-1970). Ο Διονύσιος ήταν απόφοιτος της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και υπηρέτησε για μεγάλο χρονικό διάστημα ως ιεροκήρυκας στην Εκκλησία της Ελλάδας. Στα χρόνια της Γερμανικής κατοχής ανέπτυξε αντιστασιακή δράση με αποτέλεσμα, τον Αύγουστο του 1942, να συλληφθεί από τους κατακτητές, να κλειστεί στις φυλακές και στη συνέχεια να μεταφερθεί σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως στη Γερμανία, από όπου απελευθερώθηκε από τον συμμαχικό στρατό, τον Μάιο του 1945¹⁵. Εκτός από τον Διονύσιο, στα χρόνια, που ακολούθησαν, υπηρέτησαν στη διεύθυνση της Σχολής οι Αρχιμανδρίτες Κωνσταντίνος Λευκωσιάτης (1951-1973), Γρηγόριος Κυκκώτης (1973-1974), Διονύσιος Κυκκώτης (1974-1979, 1986-1998), Αλέξιος Κυκκώτης (1979-1986), Ιωσήφ Αλεξάνδρου (1998-1999) και Βασίλειος Παπαφώτης (1999-2005), καθώς και ο Πρωτοπρεσβύτερος Αντώνιος Καλογήρου (2005-2013). Ακολούθως, από τον Σεπτέμβριο του 2013, τη Σχολή διευθύνει ο Αρχιμανδρίτης Βενέδικτος Ιωάννου.

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου και τον Κανονισμό λειτουργίας της, η Σχολή εξαρτάται από την Ιερά Σύνοδο, η οποία διορίζει τον διευθυντή και αναθέτει την επίβλεψη της λειτουργίας της σε εφορευτική επιτροπή, που αποτελείται από ένα Μητροπολίτη, ως πρόεδρο, τον εκάστοτε Ηγούμενο Κύκκου, ως αντιπρόεδρο, και τρία άλλα μέλη με εκπαιδευτικά προσόντα. Η Σχολή περιελάμβανε αρχικά δύο κύκλους μαθημάτων: κατώτερο με τρεις τάξεις και ανώτερο με δύο, και σε αυτούς φοιτούσαν δύο προτίθεντο να ιερωθούν και να αναλάβουν καθήκοντα εφημερίου. Στον κατώτερο κύκλο γίνονταν δεκτοί απόφοιτοι Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων και Τεχνικών Σχολών, ενώ στον ανώτερο απόφοιτοι Λυκείου, καθώς και οι απόφοιτοι του κατώτερου κύκλου, και στις δύο περιπτώσεις κατόπιν εξετάσεων. Το πρόγραμμα της Σχολής ήταν σχεδιασμένο έτσι ώστε να διευκολύνει τους μαθητές της να γνωρίσουν τα κυριότερα στοιχεία της Ορθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας και να εξοικειωθούν με τις διάφορες εκκλησιαστικές τελετές, όπως και να αποκτήσουν ευρεία μόρφω-

ση, που θα τους επέτρεπε να ανταποκριθούν στα μελλοντικά καθήκοντά τους. Η Σχολή παρείχε επίσης τη δυνατότητα φιλοξενίας και διατροφής των σπουδαστών, αφού λειτουργούσε και ως οικοτροφείο, τις δαπάνες του οποίου κάλυπτε η Μονή Κύκκου.

Στο μεταξύ, η παρεχόμενη εκπαίδευση στην Ιερατική Σχολή σταδιακά αναβαθμίστηκε με τη μετατροπή της, από το ακαδημαϊκό έτος 1952-53, σε τριτάξια Σχολή, γεγονός που συνέτεινε ώστε τον Οκτώβριο του 1954 να αναγνωριστεί από την Ελληνική Κυβέρνηση ως ισότιμη με τις αντίστοιχες εκκλησιαστικές σχολές του ελληνικού κράτους.

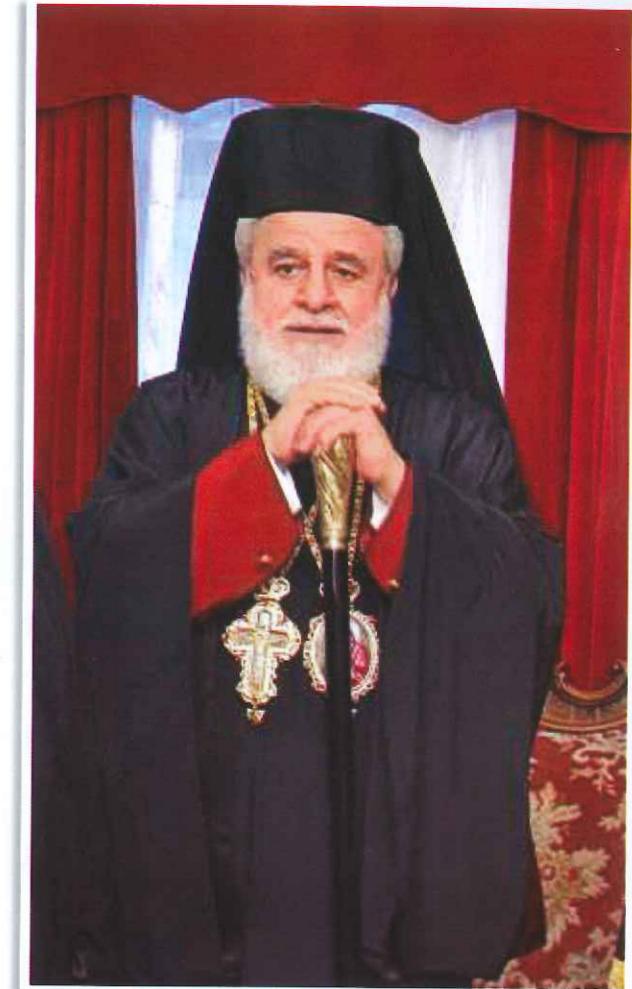
Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ', ο οποίος στήριξε και αναβάθμισε την Ιερατική Σχολή

Ακολούθως, μετά την Ανεξαρτησία, η Σχολή τέθηκε σε νέες βάσεις λειτουργίας, αναβαθμίζοντας περαιτέρω το πρόγραμμά της και με την προσθήκη, το 1967, άλλων δύο τάξεων για ανώτερα μαθήματα, στις τρεις, που λειτουργούσαν μέχρι τότε, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις μιας κοινωνίας, που προδύεται πνευματικά και διακρινόταν για τη συνεχή

βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των μελών της¹⁶. Με τη μορφή αυτή λειτούργησε μέχρι πρόσφατα, οπότε επανασχεδιάστηκε το πρόγραμμά της.

Καθόλο αυτό το διάστημα, η Μονή Κύκκου υποστήριζε σταθερά τη λειτουργία της Σχολής, γεγονός για το οποίο επαινείτο με θερμά σχόλια από τους εκάστοτε επικεφαλής της Εκκλησίας της Κύπρου στις ετήσιες τελετές, που πραγματοποιούνταν με την ευκαιρία της λήξης των μαθημάτων¹⁷. Για παράδειγμα, στις αρχές της δεκαετίας του 1950, το Ηγουμενοσυμβούλιο της Μονής, θέλοντας να επεραστούν τα οικονομικά προβλήματα, που αντιμετώπιζε η Σχολή, ανακοίνωσε με επιστολή, ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1952, του Ηγουμένου Χρυσοστόμου προς τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ', την απόφασή του να αναλάβει εξολοκλήρου τις δαπάνες για τη λειτουργία και συντήρησή της, ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή και απρόσκοπη συνέχιση των δραστηριοτήτων της¹⁸. Το γεγονός αυτό χαιρετίστηκε με θερμά σχόλια από τη Διοικούσα Εκκλησία και τον λαό, αφού η Σχολή μπορούσε να εξακολουθήσει να λειτουργεί, χωρίς τη χρήση κυβερνητικής χορηγίας για τη συντήρησή της, διατηρώντας έτσι την ανεξαρτησία της έναντι του αποικιακού Γραφείου Παιδείας. Όπως χαρακτηριστικά σημείωνε ο τότε πρόεδρος της Εφορείας της Σχολής, Μητροπολίτης Κυρηνείας Κυπριανός, «η Ιερά Μονή Κύκκου είναι αξία διά την πράξιν της αυτήν της ευγνωμοσύνης της Εκκλησίας και του δόου Κυπριακού λαού»¹⁹.

Παρόμοιο ενδιαφέρον η Μονή Κύκκου επέδειξε και στα χρόνια, που ακολούθησαν, συνεχίζοντας να καλύπτει γενναιόδωρα τα λειτουργικά έξοδα και τις άλλες δαπάνες της Σχολής.

Άξιον αναφοράς είναι επίσης το γεγονός ότι, στα τέλη της δεκαετίας του 1990, με πρωτοβουλία του Ηγουμένου της και νυν Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου, ανέλαβε και την κάλυψη των δαπανών για την ανακαίνιση του κτηριακού συγκροτήματός της και τον εξωραϊσμό του περιβάλλοντος χώρου, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες λειτουργικές απαιτήσεις²⁰. Η προσφορά αυτή της Μονής Κύκκου προς τη Σχολή εξακολουθεί αδιάπτωτη και στις μέρες μας, με τον Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο να υπηρετεί ως πρόεδρος της Εφορείας της και να συνεχίζει να μεριμνά για την ομαλή λειτουργία της και την ανάδειξη κληρικών, που να ανταποκρίνονται με επάρκεια και πληρότητα στην αποστολή τους.

¹⁶ Για την ιστορία της Ιερατικής Σχολής, κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, βλ. Αρχιμ. Κωνσταντίνου Λευκωσιάτη, Δεκαετρίς Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας» 1949-1959, Λευκωσία 1960. Γενικότερα για την ιστορία της βλ. Κωστή Κοκκινόφτα, «Η μόρφωση του κυπριακού κλήρου και η Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας», στον τόμο: Παύλου Χατζημάρκου - Κωστή Κοκκινόφτα (επιμ.), Υψίστου Κλήρου: Αναμνηστικό Τόμος επί τη συμπληρώσει πεντακοντα ετών από την ιδρύσεως της Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας»», Λευκωσία 2003, σ. 11-26.

¹⁷ Για παράδειγμα βλ. «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 21(1960)178· «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 61(2000)325· «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 63(2012)264, όπου δημοσιεύονται σχετικές αναφορές των Αρχιεπισκόπων Μακαρίου Γ', Χρυσοστόμου Α' και Χρυσοστόμου Β', αντιστοίχως, για τη μέριμνα της Μονής Κύκκου υπέρ της Σχολής.

¹⁸ «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 13(1952)85· Αρχιμ. Κ. Λευκωσιάτη, Δεκαετηρίς Ιερατικής Σχολής, ό.π., σ. 24.

¹⁹ Αρχείο Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας», Πρακτικά της Εφορείας της Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας», Συνεδρία ΙΔ'. Πέμπτη 3 Ιουλίου 1952.

²⁰ «Ιερατική Σχολή», Απόστολος Βαρνάβας 61(2000)324

¹⁵ Για τη ζωή του Διονυσίου Χαραλάμπους βλ. Πάφου Γενναδίου, «Το Τρίκκης και Σταγών Διονύσιος», Απόστολος Βαρνάβας 31(1970)49-52· Σωτήριου Μπαλατσούκα, Διονύσιος Μητροπολίτης Τρίκκης και Σταγών (1907-1970). Βίος και πνευματικές παρακαταθήκες, Τρίκαλα 2002.